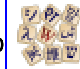
WIKIPEDIA

Matematik

Depi Wikipedya, ansiklopedi lib

Ede nou soutni yon pwojè diksyonè kreyòl, yon kreyasyon lib :

 Wiksyonè kreyòl (https://incubator.wikimedia.org/wiki/Wt/ht/Paj_Prensipal)

Matematik (soti nan grèk μάθημα *máthēma*, "konesans, etid, aprantisaj") se syans k ap etidye chif ak jwenn enfòmasyon itil nan chif sa a. Li baze letid li anlè lojik ak relasyon natirèl ant objè yo.

Matematik yo chache modèl yo epi sèvi ak yo pou fòmile nouvo konjekti yo. Matematisyen rezoud laverite oswa falsite nan konjekti pa prèv matematik. Lè estrikti matematik yo se bon modèl nan fenomèn reyèl, Lè sa a matematik rezònman ka bay konpreyansyon oswa prediksyon sou lanati. Atravè itilize nan abstraksyon ak lojik, matematik devlope nan konte, kalkil, mezi, ak etid la sistematik nan fòm yo ak mosyon nan objè fizik. Matematik pratik te yon aktivite imèn soti nan kòm byen lwen tounen tankou dosye ekri egziste. Rechèch la oblije rezoud pwoblèm matematik ka pran ane oswa menm syèk nan ankèt soutyen.

Eklid (kenbe konpa), grèk matematisyen, 3yèm syèk BC, tankou imajine pa Raphael nan detay sa a soti nan lekòl la nan Atèn.

Agiman solid te parèt premye nan matematik grèk, pi miyò nan eleman Euklid yo. Depi travay pyonye nan Giuseppe Peano (1858-1932), David Hilbert (1862-1943), ak lòt moun sou sistèm aksyòmatik nan fen 19yèm syèk la, li te vin òdinè yo wè rechèch matematik kòm etabli verite pa dediksyon solid soti nan aksyòm apwopriye chwazi ak definisyon. Matematik devlope nan yon ritm relativman dousman jiskaske Renesans la, lè inovasyon matematik enteraji ak dekouvèt syantifik nouvo te mennen nan yon ogmantasyon rapid nan pousantaj la dekouvèt matematik ki te kontinye jou a prezan.

Galileo Galilei (1564-1642) te deklare, "Linivè a pa ka li jiskaske nou aprann lang lan epi vin abitye ak karaktè ki ekri nan li yo. Li ekri nan lang matematik, ak lèt yo se triyang, ti sèk ak lòt figi jeyometrik, san sa vle di li se imen enposib konprann yon mo sèl. San yo pa sa yo, yon sèl ap pèdi wout sou nan yon labirent fè nwa." Carl Friedrich Gauss (1777-1855) refere nan matematik kòm "larenn lan nan Syans yo". Benjamin Peirce (1809-1880) rele matematik "syans ki trase konklizyon nesesè". David Hilbert te di nan matematik: "Nou pa pale isit la nan arbitrès nan nenpòt ki sans. Matematik se pa tankou yon jwèt ki gen travay yo detèmine pa règleman abitrèman make.Olye de sa, li se yon sistèm konsèpsyon ki gen nesesite entèn ki kapab fèt sèlman ak sa pa vle di otreman." Albert Einstein (1879-1955) deklare ke "osi lwen ke lwa matematik yo refere nan reyalite, yo pa sèten; e jiska yo sèten, yo pa refere a reyalite."

Matematik se esansyèl nan anpil domèn, tankou syans natirèl, jeni, [[medikaman, finans ak syans sosyal yo. Matematik aplike te mennen nan nouvo disiplin matematik, tankou estatistik ak teyori jwèt. Matematisyen tou angaje nan matematik pi, oswa matematik pou pwòp poutèt li yo, san yo pa gen nenpòt aplikasyon nan tèt ou. Pa gen okenn liy klè ki separe matematik pi ak aplike, ak aplikasyon pou pratik pou sa ki te kòmanse kòm matematik pi souvan yo dekouvri.

Referans

Lyen deyò

Rekipere depi « https://ht.wikipedia.org/w/index.php?title=Matematik&oldid=725493 »

Paj sa edite a 17:45, 9 mas 2019.